

Мосієнко О. В.,

доцент кафедри англійської філології та перекладу
Житомирського державного університету імені Івана Франка

КВАНТИФІКАТИВНИЙ АСПЕКТ КОНСТРУЮВАННЯ ПОДІЙ У НОВИННОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ

Анотація. У статті розглядаються квантифікатори англійської мови як засоби впливу на адресата в новинному Інтернет-дискурсі. Квантифікативні одиниці виконують у текстах новин функцію кількісної оцінки, важливим фактором якої є вираження ставлення суб'єкта до оцінюваної кількості. Точна квантифікація підпорядкована цілям об'єктивного відображення подій. Неточна квантифікація відображає дескриптивну інформацію в повідомленні.

Ключові слова: квантифікатори, точна квантифікація, неточна квантифікація, Інтернет-дискурс, новини.

Постановка проблеми. Способи та засоби впливу на адресата в межах різних видів дискурсу привертати й продовжують привертати увагу дослідників. Особливо цікавим це питання є під час вивчення медіадискурсу, оскільки для того, щоб ефективно представити подію в тексті новин, необхідно застосовувати певні маніпулятивні інструменти. Такими інструментами є квантифікатори, які можуть використовуватися журналістами для порушення максими якості інформації й максими способу, що пов'язано з особливостями сприйняття цифр і чисел, які використовуються як засіб впливу в медіадискурсі [2, с. 27].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цифрові відомості в текстах новин виконують функцію маркерів, що привертати увагу читача й відкладаються в його свідомості, а самі об'єкти обчислення завдяки цьому виявляються в сильній позиції й мають перевагу при сприйнятті порівняно з іншими одиницями повідомлення. Цифровий контент новин відбиває явище «математизації світу», що змінює сприйняття повідомлення адресатом. У цьому ключі було виокремлено п'ять основних тематичних полів, які найчастіше маркуються цифровими позначеннями в тексті новин: позначення часу, міри, грошей, людей і нумерація [8, с. 128].

Квантифікативна інформація відображає специфіку сприйняття навколишньої дійсності та її мовної інтерпретації. Семантика квантифікації невіддільна від емоційно-експресивних прагматичних значень і психологічно вмотивованих конотацій. Семантичні й прагматичні параметри квантифікації можуть бути охарактеризовані як взаємозалежні й взаємозумовлені. Квантифікативність також відображає параметри людини й зовнішнього світу [1; 2, с. 159].

Мета статті полягає у виявленні специфічної ролі квантифікаторів під час конструювання подій. Об'єктом дослідження є функціонально-прагматичні особливості квантифікації подій і їх учасників у новинному Інтернет-дискурсі. Інтерпретація цих особливостей передбачає аналіз не тільки квантифікаторів, але й дискурсивних фрагментів, що дозволяють реконструювати когнітивно-прагматичну ситуацію.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифри в людському житті відбивають звичність і порядок, такий світ сприймається людиною як стабільний і безпечний. Тому представлення точних даних за рахунок використання в новинах

квантифікаторів, зокрема числівників, створює, з одного боку, відчуття впорядкованості світу, а з іншого – прагнення протистояти хаосу [8, с. 131]. Кількісній оцінці піддаються як предметні сутності, так і їх ознаки, дії й події, а тому кількість може бути представлена у вигляді онтологічної тріади: предметокількість, процесокількість, ознакокілкість. Зміст предметокількості становить кількість предметів або їх частин. Змістом процесокількості є або число окремих процесів, або частин одного процесу (кратність), або протяжність безперервного процесу в часі. Ознакокілкість виражається прислівниками й прикметниками, які поєднуються з квантифікаторами [6, с. 110].

Квантифікатори вказують на кількість предметів у межах поля зору [10, с. 32; 11, с. 182–183; 13, с. 116] і є засобами відображення відношень «множина-елемент» [9, с. 160–164] і «частина-ціле», які покладені в основу формування абстрактного поняття кількості [3, с. 5]. За ступенем узагальнення кількісних значень квантифікатори передають поняття як дискретної, так і недискретної кількості, не вказуючи на точне число референтів, а позначають «розмиті» межі кількісного параметра.

Квантифікатори англійської мови поділяються на ті, які вживаються з іменником в однині (*one*, усі порядкові числівники, займенники *each, either, neither, little, less, least*), у множині (усі кількісні числівники крім *one*, а також займенники *both, several, many, much, few, a few, a number of, a pair of*), з іменником в однині, якщо він незлічуваний, або тільки з формою множини, якщо іменник злічуваний (*some, any, more, most, enough, a lot of, plenty of, a great/good deal of*). *Each, every, some, any, (n)either, enough* є одночасно детермінативами й квантифікаторами.

Квантифікатори *some, several, (a) few, (a) little, many, much, all* виражають у сучасній англійській мові неконкретну кількість і поділяються на дві протиставлені, але внутрішньо пов'язані групи. Перша позначає максимально невизначену велику кількість (*many, much, all*) і вказує на сприйняття референта в далекій перспективі, оскільки для спостерігача важко або зовсім неможливо диференціювати його. Друга група відображає мінімально невизначену кількість (*some, several, few, little, a few, a little*), пов'язуючи референти з наближеною перспективою [7, с. 73–74].

Little і *few* впливають на ті імплікації, які можна вивести з висловлення [4, с. 45]. Квантифікатори *each, every* й *any* уживаються з іменниками в однині, якщо говориться про всі явища цього класу. Вони описують одиничний випадок, і тому є «універсальними квантифікаторами», оскільки цей одиничний випадок сприймається як «показовий приклад» класу, і всі якості, які приписуються йому, характеризують увесь клас цих явищ. Різниця між *every, each* і *any* полягає в тому, що в їх основі лежать різні моделі сприйняття об'єктів дійсності: одночасне спостереження (*simultaneous viewing*), послідовне вивчення (*sequential examination*) і довільний вибір (*random selection*) [12, с. 294; 7, с. 146]. Квантифікатор *every* вказує на вияв об'єкта

як одного з класу йому подібних: *“President Trump’s chief economic adviser said Thursday that he could not guarantee that every middle-class American would pay less under the GOP tax reform plan, but that is the goal”* [The Washington Times, 28.09.2017 p.]. У наведеному висловленні номінативна фраза *every middle-class American* позначає кожного американця середнього класу, який сприймається як окремий представник суспільства. Проте квантифікатор *every* імплікує ще й ідею всезагальної вимоги, яка висувається не тільки до окремо взятого американця, а й до всіх представників середнього класу стосовно можливості сплати нижчих податків відповідно до нового плану податкової реформи. У фрагменті *“Each person should be responsible for paying his share of taxes (i. e., 50 percent of the population can no longer avoid the obligation)”* [The Washington Times, 28.09.2017 p.] квантифікатор *each* у поєднанні з іменником *person* відображає послідовне сприйняття суб’єктів (американців у цьому контексті), які повинні сплачувати певний обсяг податків (не одночасно, а відповідно до норм і у визначений законодавством термін). Квантифікатор *any* відображає вибір референта навмання, напр., *“President Trump has suffered the most unfavorable press coverage of any president on record, according to a report from the Shorenstein Center at Harvard”* [The Washington Times, 19.05.2017 p.]. Дискурсивний фрагмент інформує читачів про те, що Дональд Трамп, як ніякий інший президент, зазнав найбільш негативного висвітлення в пресі. Квантифікативна номінативно-референційна одиниця *any president* позначає одного з президентів США, з яким порівнюється нинішній керівник держави.

Квантифікатор *every* може вживатися з іншими детермінативами, найчастіше з присвійними займенниками, виконуючи при цьому підсилювальну функцію, яка репрезентує зусилля, старання людини: *“In last year’s address to the nation, Obama promised action on three important issues: immigration, guns and the environment. A gridlocked Congress has thwarted his every attempt to pass laws that would make it possible for undocumented immigrants to stay here legally or increase background checks on gun sales or expand environmental controls”* [BBC, 27.01.2014 p.].

Квантифікатор *all* репрезентує референт як ціле або зображає предмет як такий, що складається з кількох частин унаслідок віддалення. Поєднання іменника з квантифікатором *all* співвідносить референт із множиною, під якою розуміють будь-який предмет, у якого можна виділити частини, щодо яких він виступає як ціле. Таким чином, цей квантифікатор об’єднує поняття колективності й дискретності з домінуванням першого з них [13, с. 122]: *“Preston Mitchum, an adjunct professor and research analyst at Georgetown Law, made the assertion this week that “all white people are racist” and “all men are sexist”* [The Washington Times, 25.06.2017 p.]. Квантифікативні номінативно-референційні одиниці *all white people* і *all men* репрезентують групи осіб, об’єднані за расовою й гендерною ознакою, які сприймаються як ціле й визначаються як расисти (*racist*) і сексисти (*sexist*).

Поєднання квантифікатора *all* із прикметником *new* у межах словосполучення представляє об’єкти, які об’єднані в групу за рахунок темпоральних обмежень: *“President Trump put a hold on all new and pending federal regulations on his first day in office Friday, with a White House memorandum ordering federal agencies to subject the regulations to review by incoming secretaries”* [The Washington Times, 20.01.2017 p.]. У наведеному висловленні словосполучення *all new and pending federal regulations* позначає постанови федерального уряду як ціле, об’єднане за характеристикою новизни (*new*).

Поєднання квантифікатора *some* із числівником, який позначає велику кількість референтів, відбиває одночасно точну й приблизну квантифікацію, що пояснюємо відсутністю необхідності надання інформації про достеменне число зображуваних об’єктів, а швидше прагненням вплинути на емоційну сферу читача. Тому в таких випадках можна говорити про псевдоточну квантифікацію: *“Some 22,000 people were attending a country music festival late on Sunday night in the open air by the Las Vegas strip”* [BBC News, 6.10.2017 p.]. Словосполучення *some 22,000 people* репрезентує відвідувачів музичного фестивалю, під час якого сталася трагедія. Числівник *22,000* покликаний відобразити точну кількість присутніх, але квантифікатор *some* указує на те, що не можна абсолютно об’єктивно надати інформацію про кількість людей, які відвідали описуваний захід. Квантифікативна номінативно-референційна одиниця *some 22,000 people* апелює до емоцій адресата, натякаючи на те, що кількість жертв могла бути значно більшою.

Квантифікативні одиниці виконують у текстах новин функцію кількісної оцінки, важливим фактором якої є вираження ставлення суб’єкта до оцінюваної кількості. Таким чином, кількісна оцінка пов’язана з аксіологічною й тяжіє до експресивності, тобто поряд з оцінкою кількості, яку можна виразити в поєднанні «багато/мало», ця величина може отримувати позитивну чи негативну конотації. Така позитивна чи негативна оцінка виражається за рахунок засобів точної квантифікації з урахуванням змісту дискурсивного фрагмента: *“Paddock killed 58 concert-goers and injured nearly 500 others”* [BBC News, 6.10.2017 p.]. Словосполучення *58 concert-goers* і *nearly 500 others* відображають точну й псевдоточну квантифікацію, репрезентуючи число людей, які загинули й були поранені відповідно, а також дають негативну оцінку подій, поєднуючись із предикатами *killed* і *injured*.

Порядкові й кількісні числівники, так само, як і вказівні займенники, виконують функцію виділення референтів [5, с. 162–164]. Числівник *one* може позначати одиничність, відокремленість, неоднаковість, відмінність від усіх інших (*others*), протиставленість усім (*all*), виділеність із класу, але водночас може вказувати на вищий ступінь цілісності й неподільної єдності, соціальну й особистісну вибірковість. Квантифікативні вирази, поєднуючись із дієсловами, які імплікують сприйняття, представляють референт як такий, що існує або характеризується певною властивістю: *“One boy, appearing to be no more than 8, had his jaw blown off”* [The Washington Times, 26.05.2013 p.]. У наведеному прикладі словосполучення *one boy* виконує дискретизаційну функцію, яка полягає у виокремленні одного референта з-поміж йому подібних або з групи й зображує невідомого хлопчика як одного з дітей, які загинули під час чергової атаки в Сирії.

Квантифікатор *one* указує на винятковість або відмінну рису референта, позначеного іменником: *“One Democratic senator says he won’t vote for Judge Neil Gorsuch, or any other U.S. Supreme Court nominee, while President Trump is under an FBI investigation”* [The Washington Times, 2.04.2013 p.]. У наведеному висловленні словосполучення *one Democratic senator* репрезентує одного із senatorів від Демократичної партії як такого, що виділяється з-поміж своїх однопартійців, відмовляючись від голосування за кандидатів на посаду члена Верховного Суду США. Поєднуючись із предикатом *says*, виокремлена фраза зображує сенатора також як анонімне джерело інформації.

У когнітивній граматиці квантифікатори розділяють на дві групи – фонові, які визначають величину чого-небудь відносно уявного об'єкта, і нефонові, що характеризують реальні об'єкти. У той час як словосполучення *five soldiers* або *several soldiers* можуть використовуватися для зображення реальних суб'єктів, одиниці *every soldier* і *most soldiers* завжди позначають уявні об'єкти [12, с. 279, 292].

Грунтуючись на тому, що кількість може сприйматися відносно множинності об'єктів або відносно норми на шкалі, розрізняють квантифікатори множинності, які позначають об'єкти як потенційно наявні у світі без зазначення їх точної кількості, і квантифікатори шкали, що співвідносять об'єкти з імпліцитною нормою шкали й відтворюють ключову інформацію щодо величини референта [13, с. 115–117]. До квантифікаторів шкали зараховують власне квантифікатори (*many, much, few* тощо), числівники, партитивні конструкції (*a few, a great many, a little*). Так, неозначені словосполучення з числівниками співвідносять референти з різними видами шкал: темпоральною (*“The Black Lives Matter movement will not endorse a 2016 presidential candidate, according to one of the group’s founders”* [The Washington Times, 19.09.2015 p.]); витрат/прибутків (*“Exxon Mobil Corp. sued the federal government Thursday to overturn a \$2 million fine for violating U.S. sanctions against Russia, calling the penalty “fundamentally unfair” because the guidance was changed after the fact”* [The Washington Times, 20.07.2017 p.]); відсотків (*“British publishing company Pearson will sell a 22 percent stake in New York-based Penguin Random House to its German co-owner, Bertelsmann”* [The Washington Times, 11.07.2017 p.]). Додаткові відмінності в кількості відображаються за рахунок прислівників *quite, very, about, rather, fairly, roughly* [13, с. 134]: *“I’ve spent a good bit of time with quite a few Cabinet secretaries over the last couple of days, and I think morale is high”* [The Washington Times, 11.07.2017 p.]; *“Roughly 28.1 million people, or 8.8 percent of the U.S. population, didn’t hold health insurance during January-March, a decline of about half a million from the same time last year, the Centers for Disease Control and Prevention said”* [The Washington Times, 11.07.2017 p.].

Висновки. Таким чином, точна квантифікація підпорядкована меті об'єктивного відображення подій. Неточна квантифікація відображає дескриптивну інформацію й реалізується в кількісно-оціночних висловлюваннях. Інтерпретативний характер оцінки має приблизна номінація кількості (апроксимація), пов'язана з псевдоточними виразами, які провокують позитивне чи негативне ставлення читача до представлених референтів. Перспективу дослідження вбачаємо у виявленні особливостей використання квантифікативних одиниць як засобів аргументації в політичних промовах.

Література:

- Берри Р. Детерминативы и квантификаторы. Справочник по английскому языку / Р. Берри. – М. : АСТ Астрель, 2004. – 221 с.
- Гайломазова Е. Квантификация в аспекте лингвопрагматики / Е. Гайломазова // Гуманитарные и социально-экономические науки. – 2010. – № 6. – С. 158–165 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hses-online.ru>.
- Грачова І. Становлення класу слів-квантифікаторів в англійській мові (VII–VII ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / І. Грачова. – К., 2007. – 20 с.
- Зельдович Г. О типологии квантификаторов / Г. Зельдович // Известия РАН. Серия литературы и языка. – 1999. – Т. 58, № 5–6. – С. 43–53.
- Каламаж М. Числівник : екстралінгвістичні та лінгвістичні характеристики / М. Каламаж // Проблеми семантики, прагматики і когнітивної лінгвістики / відп. ред. Н. Корбозерова. – К. : Київськ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2007. – Вип. 11. – С. 160–168.
- Кузина І. Категория количества и ее выражение в языке (введение в проблематику) / И. Кузина // Научно-педагогический журнал Восточной Сибири Magister Dixit. – Иркутск, 2014. – Вип. 1 (13). – С. 108–117.
- Потапенко С. Мовна особистість у просторі медійного дискурсу (досвід лінгвокогнітивного аналізу) / С. Потапенко. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2004. – 359 с.
- Симакова С. Цифра в газетном тексте (на примере рекламной-информационной газеты «Интересное предложение») / С. Симакова // Вестник Челябинского государственного университета. – 2010. – № 32 (213). – Филология. Искусствоведение. – Вип. 48. – С. 128–131.
- Barwise J. Generalized quantifiers and natural language / J. Barwise, R. Cooper // Linguistics and Philosophy. – 1981. – Vol. 4, № 2. – P. 159–219.
- Berry R. Determiners a class apart / R. Berry // English Today. – 1993. – Vol. 14, № 1. – P. 27–34.
- Chierchia G. Questions with quantifiers / G. Chierchia // Natural Language Semantics. – 1992. – Vol. 1, № 2. – P. 181–234.
- Langacker R. Cognitive Grammar. A Basic Introduction / R. Langacker. – Oxford University Press, 2008. – 562 p.
- Radden G. Cognitive English Grammar / G. Radden, R. Dirven. – John Benjamins Publishing Company, 2007. – 374 p.

Мосиенко Е. В. Квантификативный аспект конструирования событий в новостном Интернет-дискурсе

Аннотация. В статье рассматриваются квантификаторы английского языка как средства воздействия на адресата в новостном Интернет-дискурсе. Квантификативные единицы выполняют в текстах новостей функцию количественной оценки, важным фактором которой является выражение отношения субъекта к количеству. Точная квантификация подчинена целям объективного отражения событий. Неточная квантификация отражает дескриптивную информацию в сообщении.

Ключевые слова: квантификаторы, точная квантификация, неточная квантификация, Интернет-дискурс, новости.

Mosiyenko O. Quantifying aspect of constructing events in the news Internet-discourse

Summary. The article considers quantifiers of the English language as a means of influencing the addressee in the news Internet discourse. Quantifiers perform the function of quantitative assessment aimed at expressing the reader’s attitude towards the quantity presented in the news. Accurate quantification contributes to the objective reconstruction of events. Inaccurate quantification reflects descriptive information in the text.

Key words: quantifiers, accurate quantification, inaccurate quantification, Internet discourse, news.